

BEDRE

Danmarks komplette
boligmagasin

September 2014
#5

HJEM

BOLIVUS

Sjæl, charme og lækker terrasse

Side 22

Mæglerfejl kan koste dyrt

Side 14

At bo på landet

18-SIDERS
TEMA

- > KUN POLITISK MOD KAN REDDE YDEROMRÅDERNE
- > ER DET BILLIGST AT BO PÅ LANDET ELLER I BYEN?
- > "VI UDLEVER DRØMMEN"

ANNONCE

Vind præmier for 100.000. Se side 11

Det professionelle byggemarked

Højbede hitter

Højbede er en hurtig genvej til frodighed, er nemme at holde og kan give din have personlighed. Haveekspert Nina Ewald guider dig her til, hvordan du laver det højbed, der passer bedst til dig.

Af: Kirsten Marie Juel Jensen **Foto:** Nina Ewald

HVILKE PLANTER EGNER SIG BEDST TIL HØJBEDE?

Stort set alle grøntsager, urter og blomster egner sig til højbede. Blot nogle få eksempler:

- > Kartoffler
- > Løg
- > Gulerødder
- > Radiser
- > Spinat
- > Purløg
- > Krydderurter
- > Frugtbuske
- > Græskar
- > Stauder
- > Løg og knolde
- > Prydgræsser
- > Mindre buske.

“

Højbede er en genvej til frodighed, fordi jorden bliver hurtigere opvarmet.

Nina Ewald, haveekspert

> Højbede er hotte. Uanset om du besøger parcelhushaver, er på landet eller udforsker byrummet, finder du højbede alle steder. I alle mulige forskellige materialer, udformninger og højder. Og med indhold, der spænder fra basilikum og græskar til stauder og hindbærbuske.

Nina Ewald, der netop har udgivet bogen "Design din have med højbede" er ikke overrasket over, at højbedene hitter. Hun har svært ved at se ulemper ved dem og kan i stedet pege på mange fordele.

"Højbede er en genvej til frodighed, fordi jorden bliver hurtigere opvarmet, når den er lidt hævet fra jordoverfladen og får varme hele vejen rundt. Så man kan begynde tidligere med at så og plante og får en længere sæson", forklarer hun.

Højbede er til den travle familie

Nina Ewald mener også, at en af de store fordele ved højbede, som især unge, travle familier sætter pris på, er, at de gør havearbejdet nemmere.

"Det bliver hurtigere at få haven til at se godt ud, fordi man har sine planter samlet ét sted. Ukrudt har ikke så nemt ved at komme ind - samtidig med at man ikke ser ukrudtet så godt, hvis man har plantet tæt i højbedet. Så man skal bare slå græs rundt om eller feje fliserne rundt om højbedene, og så ser haven ordentlig ud", siger hun.

Fra minimalisme til mormor

Højbede tilfører haven en lækker visuel og personlig dimension, fordi man bryder den flade grund. Man kan bruge højbede til at skabe alt fra et stramt, minimalistisk design til en overdådig mormorhave. Fordi højbede kan udformes i alt fra beton og stål til hvidmalede planker og robuste sveller. <

Se filmen 'Sådan laver du et højbed/kompostberholder':
bolius.dk/byg-et-hoejbed

MATERIALEVALGET ER FRIT

De fleste højbede er firkantede, men du kan bygge højbede i alle geometriske former og størrelser. Har du en skrånende grund, kan du udnytte niveauforskellene og fx lave flere højbede over hinanden som terrasser. Vælg det, der passer bedst ind i din have eller til det nye udtryk, du gerne vil skabe.

Undgå gamle tjærede jernbanesveller og trykimprægnerede brædder til højbedet i køkkenhaven, fordi de kan afgive giftstoffer til dine afgrøder. Men derudover kan du stort set vælge alle typer af materialer.

Fx:

- > Selvimprægnerende træ, fx eg, douglasgran, robinie og lærk
- > Støbt beton eller betonklodser
- > Metal
- > Pileflet
- > Tegl
- > Natursten
- > Klyner af spagnum.

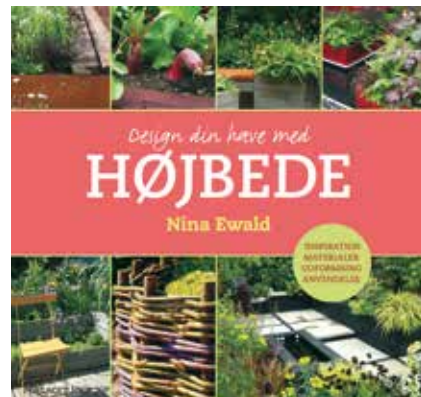
Højbede

SÅDAN SKELNER DU MELLEM HØJBEDE OG PLANTEKASSER

- > Højbede er i sin mest simple form en forhøjning af jord. Som regel har det dog en ramme rundt om for at holde på jorden.
- > Den vigtigste forskel på at lave et højbed og en plantekasse er, at en plantekasse er en flytbar kasse med fast bund. Et højbed er til gengæld stationært og bundløst.
- > Den klare fordel ved højbedet er, at rødderne fra dine grøntsager eller blomster både kan finde vand og næring længere nede i jorden uden at støde næsen mod en bund. Det kræver altså mindre pleje. Samtidig er der bedre dræn i et højbed end i en plantekasse.

ALTERNATIVE HØJBEDE

- > Højbede kan bruges som mistbænke ved at lave et glaslag til dem, så du får et slags mini-drivhus.
- > Børnenes sandkasse kan laves om til et højbed, når børnene er blevet for store til den.
- > Man kan kombinere en legeplads med flere højbede. Sandkasser, legehuse og højbede kan se flot ud sammen. Lad børnene være med til at grave og plante i bedene.
- > Isolér højbedene med gummidug og etabler små spejlsøer inde midt i højbedet.

Læs meget mere om højbede i Nina Ewalds bog: "Design din have med højbede".

Udgivet foråret 2014.
168 sider.
Pris: 289 kr.
forlagetnice.dk

FORDELE VED HØJBEDE

- > **Tidlige blomster og grøntsager:** Når jorden hæves, kan solens stråler bedre opvarme bedet hele vejen rundt. Det betyder, at jorden hurtigere får en temperatur på cirka 10 grader, som gør det muligt for dig at begynde at plante eller så og dermed hurtigere få glæde af blomster eller grøntsager.
- > **Bekvem arbejdsstilling:** Højbedet skal passe til dig, så du ikke skal bukke dig for at luge og grave. Højbede er derfor en ekstra god idé, hvis du har rygproblemer eller sidder i kørestol. Hvis du vælger et højbed med en bred kant eller en indbygget bænk, kan du endda sidde behageligt dér og lave dit havearbejde. Eller læg et bræt på tværs af højbedet, som du sidde på.
- > **Ukrudtet holdes ude:** Det er nemmere at holde ukrudtet væk fra et højbed end fra en større køkkenhave eller staudebed. For der kommer ikke ukrudt ind fra siderne, som begynder at brede sig. Skulle der dukke ukrudt op, er det lettere at holde det nede. Højbedets sider gør det i øvrigt også mere besværligt for sneget at komme på besøg i bedet.
- > **Orden i haven:** Når du omkranser et bed med en kant, får du automatisk mere orden og overskuelighed i din have. Så kan planter og blomster godt vokse lidt vildt i selve højbedet uden at haven ser sjusket ud.
- > **Spænding og variation i haven:** Med højbede kan du skabe et varieret univers. Du kan lave bede i forskellige højder og i forskellige materialer. Du kan bruge dem til at omkranse en terrasse. Til at skabe orden i din køkkenhave. Du kan også bruge højbedene som en slags rumdelere i haven.
- > **Højbede passer sig selv om sommeren:** Du kan rejse på sommerferie i flere uger uden at dine højbede tager skade, især hvis de ikke er for dybe. For så kan rødderne suge vand og næring fra den underliggende jord. Omvendt kan overskydende vand sive ud, hvis der skulle opstå skybrud.

ULEMPER VED HØJBEDE

Enkelte højbede kan kræve mere pasning end andre:

- > Hvis du har valgt at etablere et meget højt og smalt højbed (fx 60 cm højt), kan jorden kræve lidt mere gødning og lidt mere vanding end et normalt blomsterbed eller en normal køkkenhave. For så kan planternes rødder ikke nå ned til den underliggende jord og suge vand og næring.
- > Hvis du vælger højbedsvægge af jern eller andre ikkeisolerende materialer, kan der blive meget varmt i jorden, når solen bager på højbedet. Her vil bedet trænge oftere til vand end et normalt bed.
- > Et højbed af dårligt isolerende materiale som fx metal kan i hårde vintre risikere at blive gennemfrosset. Og så kan planterne drukne, når de øverste lag af jorden begynder at tø, mens den nederste del stadig er frosset.